

DESIGNING MOBILE APPLICATIONS USING OBJECT MODELING

M.Yu.Doshanova, M.Xodjayev, E.Uralov

Tashkent University of Information Technology named after Muhammad al-Khwarazmi, yulduzxon_85@mail.ru

ANNOTATION

Currently, mobile devices have a variety of functions: internet access, including the use of email, support for communication using text messengers and video calls. In this regard, many software solutions have appeared not only for entertainment and Recreation, but also for solving office tasks: working with documents, presentations, spreadsheets, graphs, etc.

Xodimlar ish vaqtida mobil qurilmalardan foydalanishini hisobga olsak, korxonalar axborot xavfsizligi va korporativ siyosatning buzilishidan xavotirda. Ammo ko‘plab korxonalar zamonaviy qurilmalarni taqiqlash o‘rniga ishlab chiqarishga mobil texnologiyalarni joriy qila boshladilar. Mobil texnologiyalarni joriy etish uch xil tushunchaga muvofiq amalga oshirilishi mumkin [1, 2].

CYOD “Qurilmangizni tanlang” kontseptsiyasi mobil texnologiyalarning dastlabki kunlarida eng mashhur bo‘lgan. Ushbu kontseptsiyadan foydalanib, korxonalar xodimning xohishiga ko‘ra bitta yoki bir nechta qurilmani taklif qiladi. Barcha qurilmalar korporativ siyosatga muvofiq sozlangan. Ammo bu texnologiya tez rivojlanyapti, qurilmalar tezda eskirgan va xodimlar uchun ishlaydigan qurilmadan foydalanish qulay emas, chunki shaxsiy imtiyozlarga asoslanib, har bir kishi o‘z qurilmasini sotib olgan, shuning uchun hozirda bu kontseptsiya amalda qo‘llanilmaydi.

BYOD ning “O‘z qurilmangizni olib keeling” kontseptsiyasi hozirda eng maqbul hisoblanadi. Xodim ish joyida shaxsiy qurilmasidan foydalanadi, korporativ mobil ilovalar esa axborot xavfsizligi sifatini oshirish uchun ko‘plab imkoniyatlarga

ega. Bu kontsepsiya eng arzon hisoblanadi va buning natijasida xodimlarning qoniqish darajasi ortadi.

Shuningdek, korxonada xodimlari uchun bir qarashda oddiy smartfonlar kabi ishlaydigan, lekin ish stoli rejimiga o'tish imkoniyatiga ega bo'lgan qurilmalar eng istiqbolli hisoblanadi [4]. Ushbu rejimga o'tgandan so'ng, qurilma sichqoncha va klaviatura bilan foydalanish uchun qulay, shuning uchun alohida oynalarda ko'plab ilovalarni ishga tushirish mumkin bo'ladi. Bundan tashqari, ular monitorga ulanish uchun portlar bilan jihozlangan va Windows 10 va Linux Ubuntu platformalarida mavjud. Ya'ni, aslida, xodim istalgan vaqtda o'zi bilan olib ketishi va doimo aloqada bo'lishi mumkin bo'lgan kompyuter ishlatiladi. Bunday qurilmalar o'z platformalari uchun mavjud bo'lgan barcha dasturlarni qo'llab-quvvatlaydi. Masalan, Windows tizimida Microsoft Office va Adobe Photoshop, Linux Ubuntu-da Libreoffice va GIMP.

Amalda, korxonada har doim o'z ilovasiga ega va u haqidagi ma'lumotlar faqat uning xodimlari uchun mavjud. Shaxsiy rivojlanish korxonaning korporativ siyosati va axborot xavfsizligining barcha tamoyillarini hisobga olish va unga muhtoj bo'lgan xodimlar uchun arizani moslashtirish imkonini beradi. Rivojlanishni boshlashdan oldin siz mobil ilovani loyihalashingiz va birinchi navbatda ob'yektni modellashtirishdan foydalanishingiz kerak.

Energiya kompaniyasi xodimlarini xabardor qilish uchun mobil ilova mijoz sifatida ishlaydi va faqat xodim uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni ko'rsatadi. Korporativ siyosatni saqlab qolish uchun barcha ma'lumotlar korxonada serverda saqlanadi. Korxonaning IT bo'limi serverning ma'lumotlarni to'g'ri qabul qilishi, saqlashi, qayta ishlashi va mobil ilovalarga jo'natishi uchun serverning texnik qismlarini belgilaydi. Ilovaning asosiy funksiyalari qanday ajralib turadi: kompaniya yangiliklarini ko'rish, taqvimga voqealarni o'rnatish va uni boshqa xodimlar bilan sinxronlashtirish qobiliyati, matnli xabarlar yordamida korxonada tarmog'i ichidagi xodimlar o'rtasida aloqa o'rnatish.

Bundan tashqari, ushbu ilovadan foydalanadigan xodimlar foydalanuvchilar va administrator huquqlariga ega xodimlar sifatida ajralib turadi. Administrator hisobi ostida tizimga kiradi va foydalanuvchi boshqaruviga kirish huquqiga ega, yangi foydalanuvchini, masalan, yangi xodimni qo'shish imkoniyatiga ega. Administrator korporativ kalendarga yangi voqealar qo'shishi yoki mavjud yozuvlarni tahrirlashi mumkin. Shuningdek, korxonaning boshqa xodimlaridan matnli xabarlarni yuborish va ko'rish mumkin.

Foydalanuvchi kompaniya yangiliklarini, korporativ kalendarni ko'rishini mumkin, lekin faqat shaxsiy kalendarni o'rnatishi va administrator kabi matnli xabarlarni ko'rishini va yuborishini mumkin.

Yangi tadbir yaratish yoki taqvimdagi voqea haqidagi ma'lumotlarni o'zgartirish uchun administrator mobil ilova formasidan foydalanishi kerak. Berilgan so'rovga ega shakl serverga murojaat qiladi. Server voqealarni qayta ishlaydi va yangi yoki o'zgartirilgan voqealarni saqlaydi.

Matnli xabarlar bilan ishlash uchun xabar shakli foydalanuvchining avtorizatsiya ma'lumotlarini yuboradi. Xabarlar mobil ariza shaklida yuboriladi. Xabarni jo'natish uchun foydalanuvchi shakldagi matnni teradi, so'ngra forma ma'lumotlarni serverga yuboradi, u yerda server xabarni saqlaydi va iloji bo'lsa, uni boshqa foydalanuvchiga yuboradi. Yangiliklarni ko'rsatish uchun server avtomatik ravishda joylashtirilgan yangiliklar ro'yxatini yangilaydi va agar foydalanuvchi ko'rish formasiga kirsa, dastur serverdan ma'lumotlarni so'raydi va u ma'lumotlarni ariza formasida ko'rsatadi.

Shunday qilib, mobil ilovalarning kengaytirilgan funktsionalligi korxonada xodimlarining o'zaro hamkorligini sezilarli darajada optimallashtiradi va ishlab chiqarish vazifalarini bajarishni sinxronlashtirishga imkon beradi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Ремаренко С.А., Фролов Д.А. Анализ возможностей

использования технологий мобильных приложений в деятельности предприятия // Молодой ученый. 2015. № 22 – 5 (102). С. 32–34.

2. BYOD, CYOD, COPE: What Does It All Mean? – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.repsly.com/blog/byod-cyod-cope-what-does-it-mean> (Дата обращения: 28.03.23).